

Sättna kyrka

Installation av nytt värmesystem

Sättna socken, Sundsvalls kommun, Medelpad

Innehållsförteckning

Inledning	3
OBJEKT / DNR.	
LÄNSSTYRELSENS TILLSTÅNDSÄRENDE	
BESTÄLLARE	
BESTÄLLARENS OMBUD	
ENTREPRENÖR	
ANTIKVARIE	
ARBETSBESKRIVNING	
Objektbeskrivning	4
BESKRIVNING / HISTORIK	
KULTURHISTORISK STATUS	
Åtgärder och genomförande	5
TILLSTÅND FÖRE RESTAURERING/PLANERADE ÅTGÄRDER	
GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER	
Källor	10

BILAGA

Arbetsbeskrivning: Sättna kyrka, värmekonvertering, Thore Andersson, Härnösands stift, 2007-08-20.

Inledning

Objekt / dnr.

Sättna kyrka, Sättna socken, Sundsvalls kommun. Dnr. 2007 / 216

Länsstyrelsens tillståndsärende

2007-11-08 dnr. 433-13405-07 .

Beställare

Indal, Sättna, Liden och Holms församlingars pastorat.

Beställarens ombud

Göran Söderblom, Viljansvägen 19, 860 25 Kovland.

Entreprenör

Sundsvalls Rör och Värmeteknik AB.

Antikvarie

Hjördis Ek, Murberget Länsmuseum Västernorrland. Samtliga foton Hjördis Ek.

Arbetsbeskrivning

Thore Andersson, Härnösands stift.

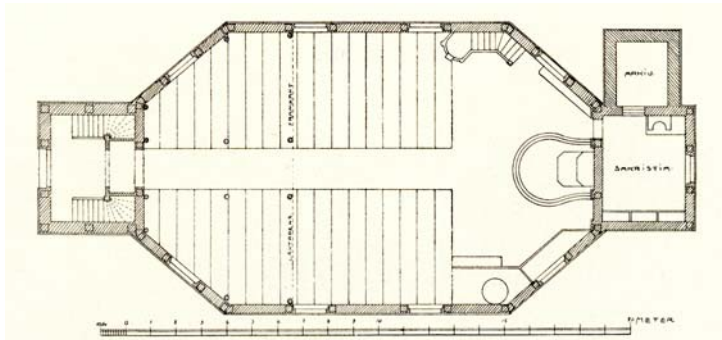
Objektbeskrivning

Beskrivning / Historik

Sättna socken omnämns redan i sexårsgården 1314. Norr om kyrkan ligger Sättnaan och till kyrkplatsen hör även kyrkogård, prästgård, församlingshem, kyrkbodar och väster om kyrkan Vallens skola uppförd 1882. En stigport framför huvudentrén i väster har smidesgrindar och halvmåneformat genombrutet överstycke av smide flankerad av murade och putsade pelare med plåthuv.

Nuvarande kyrka har rektangulärt långhus med västtorn och ljusa slätputsade fasader. Det koppartäckta tornet har karnisformad huv med kors. Invändigt har kyrkan ett tunnvalvt tak och brädgolv. Den föregicks av en kyrka i trä från 1651 som lär ha legat vid nuvarande prästgård. Till gamla kyrkan hörde även en klockstapel. Gamla kyrkan revs på 1750- talet.

En ny kyrka byggdes 1742 med korsvirkesstomme av trä och tegel enligt Hülphers, som reste förbi ungefär vid samma tid. Kyrkan hade åttkantig plan och långhuset hade tresidigt avslutat kor och torn i väster med spånklädd huv. Invigningen av kyrkoherden J. L. Huss skedde först 1748.

Kyrkans plan före utvidgningen 1909. Ur Sveriges kyrkor (1939).

Byggmästare var Sam Hasselberg, Stockholm. Altaruppsats och predikstol tillverkades av Gottlob Rosenberg, Stockholm. 1862 reparerades kyrkan.

En genomgripande omgestaltning gjordes 1909 – 10 i samband med en ombyggnad i väster då tornet byggdes i tegel. Kyrkan förlängdes en fjärdedel med tegel i väster, gamla sakristian förändrades till kor och en ny sakristia, också i

tegel, byggdes. Takvalvet dekormålades med figurmålningar från Nya Testamentet. På planen ovan (tryckt 1939) har även ett arkiv byggts till norr om sakristian.

På 1950- talet skedde nästa stora ombyggnad, då kyrkan fick sitt nuvarande utseende med tresidig avslutning i öster. Det finns ett förslag från 1951 till ombyggnad av orgelläktaren av arkitekten John Åkerlund men det är osäkert om detta kom till utförande, liksom Åkerlunds förslag till restaurering av kyrkan 1956-58. Åkerlund gjorde även ett förslag till församlingshem. På 1950- talet tillkom en skulptur över altaret utförd av skulptören Carl Elmberg, Stockholm och en plafondmålning utförd av konstären Leander Engström. Tornur uppsattes på 1970- talet. 1990 skedde en invändig och utvändig restaurering och omputsning.

Kulturhistorisk status

Kyrkan skyddas enligt Kulturminneslagen kap. 4.

Åtgärder och genomförande

Tillstånd före restaurering / planerade åtgärder

Värmesystemet ska bytas från direktverkande el till vattenburen bergvärme. Värmepumpen ska placeras i förrådet sydost vid koret. Rördragning ska ske under brädgolv utmed sidogångarna. Befintliga el-radiatorer utmed långsidornas väggar ska ersättas med vattenburna. I sakristian på nordöstra sidan finns en radiator som ska ersättas av en ny vattenburen radiator.

På orgelläktaren finns små el-radiatorer som sällan används, därför behövs inte nya radiatorer där.

Genomförda åtgärder

2008-02-28. Anslutning till bergvärmens och rördragning i sydost.

I förrådet bakom koret har värmepumpen installerats. Från pumpen i förrådet går nya vattenburna ledningar av koppar till kyrkans nya radiatorer. Ledningarna från värmepumpen i förrådet drogs genom korväggen till koret, där nya vattenburna radiatorer har installerats.

2008-02-28. Ny vattenburen rörledning från förråd till kor före inmålning av rör.

2008-02-28. Rörledning och nya radiatorer utmed södra väggen vid koret.

2008-02-28. Rörledning och nya radiatorer utmed södra väggen vid koret.

Mellan koret till långhuset finns en höjdskillnad på tre trappsteg. De vattenburna ledningarna har dragits ut till norra och södra sidogångarna i kyrkorummet, där befintliga el-radiatorer har ersatts med nya vattenburna radiatorer. De är cirka 3 meter långa men placerade mycket lågt. De nya radiatorerna syns knappt alls eftersom de går nedanför bänkarnas överkant. Dessutom är bänkarna utrustade med gavlar, som skymmer ett stycke av väggarna. Rördragningen till de nya väggradiatorerna har skett under brädgolv. Golvet, som är från senare tid, återlades igen på samma sätt som tidigare.

2008-02-28. Installation av vattenburen radiator vid korets norra sida.

2008-02-28. Nya vattenburna radiatorer vid södra väggen. Radiatorerna är placerade så nära golvsockeln som det är möjligt .

2008-02-28. Rödrugning förbi pilaster.

Under orgelläktaren har monterats en kortare ny vattenburen radiator på vardera vägg.

I vapenhuset har de gamla el-radiatorerna ersatts med nya radiatorer, även de el-driva, för att undvika håltagningar i väggen mot kyrkan.

I sakristian har man installerat tre nya vattenburna väggradiatorer i stället för tre el-driva radiatorer, som har demonterats. Samtliga installationer har skett efter arbetsbeskrivning.

Bänkvärmarna är bortmonterade tills vidare utan att ersättas med nya. Förberedelser gjordes så att det blir möjligt att koppla in vattenburna bänkvärmare om det visar sig att nuvarande installation inte är tillräcklig.

Källor

Hülphers, Abraham: *Samlingar til en beskrifning öfwer Norrland 4.e saml. om Ångermanland*, (original 1789) faksimil, Umeå 1985.

Murberget Länsmuseum Västernorrland, Hjärdis Ek: Yttrande 2007-05-15, Minnesanteckning 2008-02-28, Slutbesiktningsprotokoll / intyg 2008-03-18, 2008-03-27.

Murberget Länsmuseum Västernorrlands arkiv, Kyrkoärenden mapp F2:21. *Sundsvalls kommun. Översiktlig kulturmiljöinventering*, Sundsvalls kommun 1999.

Sveriges kyrkor, Medelpad, red. S. Curman, J. Roosval, Stockholm 1939.

Westrin, Marianne: *Sättna kyrka*, (kyrkofolder) 1973.